

Ν Ο Μ Ο Σ

Περὶ ὀργανισμοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευσεως

ΗΜΕΙΣ ΠΡΗΓΚΗΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΗΣΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς.

Ἄπεφασίδαμεν καὶ διατάσσομεν.

Εἶδη ἐκπαιδευτηρίων

Ἄρθρ. 1. Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις ἐν Κρήτῃ περιλαμβάνει τὰ νηπιαγωγεῖα, τὰ δημοτικά σχολεῖα, τὰ ἑλληνικά σχολεῖα, τὰ ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα, τὰ γυμνάσια, τὸ διδασκαλεῖον καὶ τὸ ἱεροδιδασκαλεῖον.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ νηπιαγωγείων

Ἄρθρ. 2. Τὰ νηπιαγωγεῖα σκοπὸν ἔχουσι διὰ τῆς ἐποπτικῆς κυρίως διδασκαλίας καὶ διὰ τῶν παντοίων ἑπὶ των γυμνασμάτων νὰ μορφώσῃ τὸ ὄμμα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ μαθητοῦ, νὰ συντελίσῃ δὲ καὶ διὰ τῆς διηγηματικῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ καταλλήλου σχολικοῦ βίου εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν μόρφωσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 3. Μαθηταὶ γίνονται δεκτοὶ ἐν αὐτοῖς παῖδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀπὸ τοῦ ἑοῦ μέχρι τοῦ ἑπτοῦ εἶτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Ἄρθρ. 4. Ἄδεια πρὸς σύστασιν νηπιαγωγείων παρέχεται μόνον εἰς πτυχιούχους νηπιαγωγούς καὶ ἐὰν τὸ οἰκῆμα, ἐνθα μίλλει νὰ λειτουργήσῃ τὸ νηπιαγωγεῖον, εἶναι εὐρύχωρον καὶ εὐαερον ἔχον ἀπαραίτητος αὐλὴν καὶ κήπον πρὸς ἐλευθέραν κίνησιν καὶ ἑνασχολήσιν τῶν μαθητῶν καὶ ἐὰν εἶναι ἐφωδιασμένον μὲ τὰ ἀπαραίτητα διδασκαλικά ὄργανα καὶ σκευή.

Ἄρθρ. 5. Τὰ νηπιαγωγεῖα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀφίονται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, ἀσκεῖ ὅμως ἡ Πολιτεία ἑμισσον ἐλεγχον ἐπ'

αὐτῶν, ρυθμίζουσα δι' αναλυτικοῦ προγράμματος καὶ κανονισμοῦ τὴν σκόπιμον λειτουργίαν αὐτῶν.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ δημοτικῶν σχολείων

Ἄρθρ. 6. Πρὸς μέρωσιν θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ χαρακτήρος, ὡς καὶ πρὸς γενικὴν προπαρασκευὴν διὰ τὸν βίον ἰδρύονται ἐν Κρήτῃ πανταχοῦ δημοτικὰ σχολεῖα ἄρρένων, ἐνθα ὑπάρχουσιν 20 τοῦλάχιστον ἄρρενας μαθηταὶ ἔχοντες τὴν νόμιμον πρὸς φοίτησιν ἡλικίαν.

Ἄρθρ. 7. Ὡς κατώτατον ὄριον τῆς ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις μαθητέας ὀρίζεται τετραετὴς κύκλος μαθημάτων.

Ἄρθρ. 8. Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἶναι ἢ ἀδιαίρετα ἢ διηρημένα. Καὶ ἀδιαίρετα μὲν εἶναι ὅσα ἔχουσιν ἐν συνόλῳ μαθητάς μέχρι 80, διηρημένα δὲ ὅσα ἔχουσι μαθητάς πλείονας τῶν 80 ὅτε κατ' ἀνάγκην διαίρουται ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ εἰς δύο, ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρας τάξεις διδασκαμένους ἐν ἰδιαιτέραις αἰθούσαις. Καὶ τὰ μὲν ἔχοντα πλείονας τῶν 80 καὶ ὀλιγωτέρους τῶν 150 διαίρουται εἰς δύο τάξεις καὶ ὀνομαζονται διταξία, τὰ δὲ ἔχοντα μαθητάς 150 μέχρι 200 εἰς τρεῖς τάξεις καὶ ὀνομαζονται τριταξία καὶ τὰ ἔχοντα 200 καὶ πλείον εἰς 4 τάξεις καὶ ὀνομαζονται τετραταξία.

Τὰ ἀδιαίρετα δημοτικὰ σχολεῖα τὰ ἔχοντα μαθητάς 60—80 καλοῦνται πρωτοβάθμια, τὰ δὲ ἔχοντα μαθητάς 40—60 δευτεροβάθμια καὶ τὰ ἔχοντα μαθητάς ὀλιγωτέρους τῶν 40 τριτοβάθμια.

Ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις δημοτικοῖς σχολείοις διορίζεται εἰς διδασκάλος, ἐν δὲ τοῖς διηρημένοις ὁ ἀριθμὸς τῶν διοριζομένων διδασκάλων εἶναι ἀνάλογος τῶν τάξεων.

Ἄρθρ. 9. Ἐὰν εὑρίσκωνται μικρὰ χωρία πλησίον ἀλλήλων κείμενα, ὧν ἕκαστον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸν νόμιμον πρὸς ἴδρυσιν σχολείων ἀριθμὸν μαθητῶν, ἰδρύεται δημοτικὸν σχολεῖον κοινὸν ἢ ἐν ἐνὶ τούτῳ ἢ μεταξὺ αὐτῶν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἀπὸ πάντων τῶν χωρίων ἀποστάσεως, ἀνεγειρομένου διδασκῆρου ἐν καταλλήλῳ τόπῳ ὀριζομένου ὑπὸ τῆς Ἀνωτ. Διευθύνσεως τῆς Παιδείας.

Ἄρθρ. 10. Κοινότητες ἔχουσαι μαθητάς ὀλιγωτέρους τῶν 20 δύνανται νὰ ἰδρῦσασιν ἰδίᾳ δαπάνῃ δημοτικὸν σχολεῖον, ἐὰν ἐξασφαλίσωσι τὴν δαπάνην τῆς συντηρήσεως αὐτοῦ ἐπὶ ἐν τοῦλάχιστον σχολικόν ἔτος. Ὁ διορισμὸς ὅμως διδασκάλου, ἔχοντος τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, γίνεται ὑπὸ τῆς Α. Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως. Τοῦτο

ρητέον καὶ περὶ προσθήκης διδασκαλοῦ ἐν σχολείοις, ἐν οἷς δὲν ἐπιβαλλεῖ τοῦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρ. 11. Αἱ κοινότητες ἔχουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραχωρῶσι κατάλληλον διδαστήριον καὶ νὰ ἐφοδιαζῶσι τοῦτο μὲ τὰ ἀπαιτούμενα θρανία καὶ διδασκτικὰ ἔργα, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς Α. Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἢ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ, καὶ νὰ διατηρῶσι τὸ τε διδαστήριον καὶ τὰ διδασκτικὰ ἔργα καὶ σκεῦῃ ἐν καλῇ καταστάσει. Ἐν δὲ τοῖς χωρίοις, ἐνθα λειτουργοῦσιν ἀδιαίρετα δημοτικὰ σχολεῖα, παραχωρεῖται ὑπὸ τῆς κοινότητος καὶ κατοικία δωρεάν εἰς τὸν διδασκαλόν.

Δύναται δὲ ὁ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Σύμβουλος νὰ κλείσῃ τὸ σχολεῖον κοινότητός τινος, ἐὰν ἐντὸς ταχθείσης προθεσμίας δὲν ἀναποκριθῇ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς ταύτας. Τίνα δὲ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα διδασκτικὰ ἔργα καὶ σκεῦῃ δια πάντων δημοτικῶν σχολείων, τοῦτο ἐρισθήσεται δι' Ἡγεμονικοῦ Διαταγματος.

Ἄρθρ. 12. Σχολικὰ κτίρια ἐγείρονται ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ τῆ βασιεὶ σχεδίων πληροῦνται παντὰς τοὺς ἔτους τῆς ὕψινης καὶ παιδαγωγικῆς καὶ ἐγκρινόμενων τῆς ὑπὸ Α. Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρ. 13. Εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων ἐπιτρέπεται νὰ φοιτῶσι καὶ θήλας καὶ τανάπαλιν. Θήλας ἡλικίας ἕως τῶν 10 ἐτῶν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμφοιτῶσι μετ' ἀρρένων. Ὅπου δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν θηλέων ὑπερβαίνει τὰ 40 ἰδρύεται ἴδιον σχολεῖον θηλέων.

Ἄρθρ. 14. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τε ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς κώμασι ἰδρυθησομένων δημοτικῶν σχολείων, τὸ εἶδος καὶ ἡ εἶδος ἕκαστου αὐτῶν ἐρισθήσονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διαταγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν διδασκτικῶν μαθημάτων.

Ἄρθρ. 15. Μαθήματα διδασκτικὰ ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖῳ εἶναι: 1) Θρησκευτικὰ. 2) Νεῖα Ἑλληνικὴ γλῶσσα μετ' ἀναγνώσεως καὶ γραφῆς. 3) Πρακτικὴ ἀριθμητικὴ. 4) Στοιχειώδης γεωμετρία. 5) Ἱστορία καὶ μάλιστα ἡ Ἑλληνικὴ, ἐκτενίστερον δὲ τῆς Κρήτης. 6) Γεωγραφία ἐκτενίστερον μὲν τῆς Κρήτης καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν χωρῶν, συντομώτερον δὲ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἄλλων Ἡπειρῶν. 7) Φυσικὴ Ἱστορία. 8) Ὑπογραφία καὶ Καλλιγραφία. 9) Ὤδική. 10) Γυμναστικὴ. 11) Γεωπονικαὶ ἐργασίαι, διὰ τὰ θήλας δὲ καὶ χειροτεχνήματα.

Ἄρθρ. 16. Πάντα τὰ ἀνωτέρω μαθήματα εἶναι ὑποχρεωτικὰ πλὴν τῆς Γυμναστικῆς καὶ Ὤδικῆς, ὧν ἀπαλλάσσονται ἱκεῖνοι ὧν ἡ

υγεία βλαπτεται: ἐξ αὐτῶν κατὰ πιστοποιήσιν ἰατροῦ, καὶ τῶν θρησκευτικῶν, ὧν ἀπ᾿αλλασσονται οἱ ἑτεροδοξοὶ καὶ ἑτερόθρησκοι.

Ἄρθρ. 17. Ἐκκστῶ δημοτικῷ σχολείῳ προσαρτᾶται κήπος, ἀγρός ἢ κτήμα, ὑπὸ τῆς κοινότητος ὑποχρεωτικῶς παραχωρούμενος, ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ ἀκούονται ὑπὸ τὴν ἡδηγίαν τοῦ διδασκάλου εἰς γεωργικὰς ἐργασίας. Δύναται ἡ ἐπί τῆς Παιδείας Σύμβουλος νὰ καταργήσῃ τὸ σχολεῖον ἐν περιπτώσει μὴ ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρέωσως ταύτης ὑπὸ τῆς Κοινότητος ἔνευ ἀποχρώσεως αἰτιολογίας.

Ὅσοι δὲ τῶν διδασκάλων ἤθελον παρουσιάσει τὰ καλλίτερα ἀγροκήπια ἐν ἑκστῶ Νομῷ ἢ Α. Δ. τῆς Παιδείας, τῇ προτάσει τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἀκούοντας καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἐν Νομῷ γεωπόνου, ἀπονέμει αὐτοῖς ἠθικὰ βραβεῖα. Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν διδασκάλων ἢ δὲν ἤθελον διόλου διδάξει ἢ ἤθελον παραμελήσει τὸ μάθημα τοῦτο, εἰς τούτους ἀποκόπτεται τὸ δεκάτον τοῦ μηνιαίου μισθοῦ των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως.

Ἡ εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα φοιτήσις ἀρρένων καὶ θηλέων εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἀπὸ τοῦ 7 ἔτους μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου.

Ἄρθρ. 18. Τῆς ὑποχρέωσως ταύτης ἀπαλλάττονται :

α'.) Οἱ φοιτῶντες εἰς ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια.

β'.) Οἱ διδασκόμενοι κατ' οἶκον ὑπὸ διδασκάλων ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τῆς Πολιτείας τὰ νενομισμένα μαθήματα.

γ'.) Οἱ ἔχοντες βλάβην σωματικὴν ἢ πνευματικὴν, ὥστε νὰ ἀποβαίη ἀδύνατος καὶ δύσκολος ἡ συνδιδασκαλία αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν.

δ'.) Οἱ φοιτῶντες εἰς ἑσπερικὰς σχολὰς, ἐν αἷς διδάσκονται τοῦ τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου τὰ μαθήματα.

ε'.) Οἱ κατοικοῦντες μακρὰν τῆς ἑδρας τοῦ σχολεῖου, ὥστε, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ, ἀποβαίνει ἀδύνατος ἢ καὶ ἐπικίνδυνος ἡ φοιτήσις αὐτῶν εἰς τὸ σχολεῖον.

ς'.) Οἱ ἀσθενικοὶ, ἢ διανοητικῶς ἄωροι παῖδες, ὅσοι, κατὰ πιστοποιητικὸν ἰατροῦ, ἔχουσι λάθει ἄδειαν ἀναβολῆς τῆς κατατάξεως εἰς τὸ σχολεῖον, ἢ διακοπῆς τῶν μαθημάτων.

Εὐθὺς ὅμως ὡς ἤθελον ἐκλίπει οἱ λόγοι οὗτοι, ἀρχεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις: πρὸς φοιτήσιν μέχρι συμπληρώσεως τῶν μαθημάτων τοῦ σχολεῖου.

Ἄρθρ. 19. Καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες πρέπει νὰ φροντίζωσι

νά γίνηται ἡ φοίτησις τῶν μαθητῶν ἀνελλιπής. Ὅπου ὅμως ἐμφανίζεται ἀνυπερέβλητος ἀνάγκη ἀπουσίας ἐκ τοῦ σχολείου, πρέπει νά ζητῆται προηγουμένως παρά τοῦ διδασκαλοῦ ἡ ἔδεια πρὸς τοῦτο. Τούτου ὅμως μὴ γενομένου πρέπει νά δικαιολογηθῇ εὐθὺς ἡ ἀπουσία πρὸς τὸν διδάσκαλον, ὅστις ἐκτιμᾷ τὸ κολάσιμον ἢ μὴ τῆς ἀπουσίας. Δι' ἀδικαιολόγητοι ἀπουσίαι θεωροῦνται κολάσιμοι.

Ἄρθρ. 20. Ἀπουσίαι δεδικαιολογημέναι θεωροῦνται.
 α'.) Ὅταν οἱ μαθηταὶ εἶναι ἀσθενεῖς ἢ πασχῶσιν ἐκ μεταδοτικῶν νοσημάτων καὶ

β'.) Ὅταν ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτῶν ἐπιδημῇ κολλητικὴ ἀσθένεια.

Ἄρθρ. 21. Δι' ἀπουσίας προερχομένης ἐξ ἄλλων λόγων οἱ γονεῖς ἢ οἱ κηδεμόνες τῶν ἀπουσιαζόντων.

α'.) Καλούμενος εἰς τὸ σχολεῖον παραινοῦνται ὑπὸ τοῦ διδασκαλοῦ καὶ ἀναγινώσκονται αὐτοῖς πρὸς ὑπόμνησιν τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν ὑποχρεωτικὴν φοίτησιν ἄρθρα τοῦ Νόμου.

β'.) Ἐν ἐπαναλήψει ἐπιβάλλεται αὐτοῖς πρόστιμον ἀπὸ 10—50 λεπτῶν δι' ἑκάστην ἡμέραν.

Ἄρθρ. 22. Τὸ πρόστιμον ὀρίζει ὁ Νομαρχιακὸς Ἐπιθεωρητὴς ἐπὶ τῇ βάσει καταγγελίας τοῦ διδασκαλοῦ, παραπίμπει δὲ τὸν καταλογὸν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων τῶν ἀδικαιολογητῶς ἀπουσιαζόντων παιδῶν πρὸς τὸν δημοτικὸν εἰσπράκτορα ὑποχρεούμενον ἐπὶ ἰδίᾳ εὐθὺς ἐντὸς διμήνου τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ καταλόγου νά εἰσπράξῃ τὸ ἐν αὐτῷ σημειούμενον ποσόν, ὅπερ ἀποστέλλει πρὸς τὸν Νομαρχιακὸν Ἐπιθεωρητὴν μετὰ σημειώσεως δεικνυούσης τὸ σχολεῖον εἰς ὃ ἀνέκει. Ὁ Νομαρχιακὸς Ἐπιθεωρητὴς καταθίγει τοῦτο εἰς τὸ ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον καὶ δαπανᾷ ἐν καιρῷ διαταγῇ τοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῆς Παιδείας εἰς ἀγορὰν ἐπίπλων καὶ διδασκτικῶν ὄργανων διὰ τὰ Σχολεῖα ἐξ ὧν εἰσепράχθη μέχρι συμπληρώσεως αὐτῶν.

Ἄρθρ. 23. Διδάσκαλος ὅστις ἔθελε παραλείπει νά καταγγεῖλῃ τῷ Ἐπιθεωρητῇ τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας τῶν ἀπουσιαζόντων παιδῶν καταδικάζεται αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ διὰ τὰς ἀπουσίας προστίμου. Ἐὰν παραλείψῃ τοῦτο ὁ Ἐπιθεωρητὴς καταδικάζεται οὗτος ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ προστίμου τούτου.

Ἄρθρ. 24. Ὁ δήμαρχος μετὰ τοῦ ἱερέως ἑκάστης σχολικῆς περιφέρειας καὶ τοῦ εἰδικοῦ παρίδρου, συμπράττοντες καὶ τοῦ διδασκαλοῦ, καταρτίζουσι καθ' ἑκάστον ἔτος καταλογὸν τῶν μέχρι τέλους Ἀγούστου συμπληρούντων τὸ ἕτος τῆς ἡλικίας παιδῶν. Οἱ καταλογοὶ δ' οὗτοι παραδίδονται τοῖς ἀρμοδίαις διδασκαλαῖς πάντως πρὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου. Εἰς τοὺς καταρτίζοντας τοὺς τοιοῦτους καταλόγους ἐπιβάλλεται πρόστιμον 1—5 δραχμῶν, εἰὰν παρίλυσαν νά ἐγγράψωσιν παῖδας ὑπαγομένους εἰς ὑποχρεωτικὴν φοίτησιν.

Ἄρθρ. 25. Ἐκ τῶν ὑποχρέων πρὸς φοίτησιν τοὺς μὴ προσελθόντας εἰς ἔγγραφὴν μέχρι τῆς 15 Σεπτεμβρίου ἢ μὴ προσαγόντας ἀποδείξιν, ὅτι φοιτῶσιν εἰς ἄλλο σχολεῖον, ἢ διδάσκαλος-ἔγγραφεῖ, γνωρίζων τοῦτο εἰς τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας λογιζέται δι' ἐφεξῆς τὰς ἀπουσίας τούτων καὶ κατὰ δεκαπενθημερίαν πέμπει τῷ νομαρχιακῷ ἐπιθερητῇ καταλογὸν τῶν γονεῶν ἢ κηδεμόνων, ὧν τὰ τέκνα οὐδαμῶς ἢ ἰλλιπῶς φοιτῶσιν, ἵνα ἐνεργηθῶσι τὰ κατὰ Νόμον.

Ἄρθρ. 26. Εἰς οὐδένᾳ ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιμβαίη αὐθαίρετως εἰς τὴν διδασκαλίαν ἢ εἰς τὴν παιδαγωγίαν τοῦ σχολείου, πλὴν τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων σχολικῶν ἀρχῶν. Πᾶν παράπονον κατὰ τοῦ διδασκαλοῦ ἀναφέρεται εἰς τὰς σχολικὰς ἀρχάς. Ἡ ἐπέμβασις τιμωρεῖται καταταγγελομένη εἰς τὸν εἰρηνοδίκην διὰ προστίμου ἀπὸ 5 μέχρι 50 δραχμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ προσόντων μαθητῶν καὶ προαγωγῆς τῶν δημοδιδασκάλων.

Ἄρθρ. 27. Ἐν ταῖς δημοτικαῖς Σχολαῖς διαρίζονται δημοδιδασκαλοὶ μὲν οἱ ἔχοντες πτυχίον τῶν Διδασκαλείων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Κρήτης ἢ τῶν ἑμοταγῶν τούτοις ἀνεγνωρισμένων Διδασκαλείων τῆς ἄλλοδαπῆς, ἢ τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Ἁγίας Τριάδος. Διδασκαλίσσαι δὲ αἱ πτυχιοῦχοι τῶν Διδασκαλείων τῆς ἐν Ἀθῆναις Φιλελευθευτικῆς Ἑταιρείας ἢ τῶν ἑμοταγῶν τούτοις ἀνεγνωρισμένων λοιπῶν Παρθενγωγείων.

Ἐν ἰλλείψει διδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων μὴ ἔχόντων τὰ ἀνωτέρω προσόντα δύνανται νὰ διορισθῶσι καὶ

α'.) Οἱ μέχρι τοῦδε δι' ἔξετασεων ἀνεγνωρισμένοι ὡς ἄριστικοὶ δημοδιδασκαλοὶ καὶ ὑποδιδασκαλοὶ.

β'.) Οἱ ἀνεγνωρισθησόμενοι ὡς τοιοῦτοι ἐν ἔξετασιν ἐνώπιον ἐπιτροπείας ἰδρυούσης ἐν Ἡρακλείῳ καὶ ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ Διδασκαλείου.

Τὰ ἔξεταστία κατὰ τὴν ἔξτασιν ταύτην μαθήματα τὴν διαβάθμισιν τῶν δημοδιδασκάλων καὶ τὸν τρόπον τῶν ἔξετάσεων κανονίζει Ἡγεμονικὸν Διάταγμα.

Ἑρμηνεῖα ἄρθρ. 27. Εἰς τὴν ἔξεταστικὴν τῶν δημοδιδασκάλων ἐπιτροπείαν τὴν ἀνεφερομένην ἐν τῷ ἄρθρῳ 27 καὶ ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν τοῦ Διδασκαλείου περιλαμβάνονται μόνον οἱ καθηγηταὶ τῶν μαθημάτων ἐκείνων εἰς ἃ ἐξετάζονται οἱ δημοδιδασκαλοὶ.

Ἄρθρ. 28. Οἱ μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων ἔχοντων πτυχίον Δι-
δασκαλείου ὁρίζονται ὡς ἑξῆς.

Τῶν μὲν πρωτοβαθμίων	Δραχ. 120
τῶν δὲ δευτεροβαθμίων	» 110
τῶν δὲ τριτοβαθμίων	» 100

Οἱ ἔχοντες ἐκ τούτων ὑπερδρακαετῆ διδασκαλικὴν πείραν ἐν Κρήτῃ
λαμβάνουσιν οἱ μὲν πρωτοβάθμιοι δραχ. 110 οἱ δὲ δευτεροβάθμιοι
δραχ. 120 καὶ οἱ τριτοβάθμιοι 110.

Τῶν δι' ἐξετάσεων ἀναγνωρισμένων ὡς ὀριστικῶν :

Τῶν μὲν Αῶν	Δραχ. 85
Τῶς δὲ Βῶν	» 75
Τῶν δὲ Γῶν	» 70
Τῶν δὲ ὑποδιδασκάλων :	
Τῶν μὲν Αῶν	Δραχ. 60
Τῶν δὲ Βῶν	» 50
Τῶν δὲ Γῶν καὶ Δῶν	» 40

Τῶν Διδασκαλισσῶν πτυχιοῦχων τῶν Διδασκαλείων τῆς ἐν Ἀθη-
ναίς Φιλελευθευτικῆς Ἑταιρείας ἢ τῶν ἡμετέρων ταύταις ἀναγνω-
ρισμένων λοιπῶν Παρθενωγαγείων.

Τῶν μὲν Αῶν	Δραχ. 110
Τῶν δὲ Βῶν	» 100
Τῶν δὲ Γῶν	» 90

Τῶν δι' ἐξετάσεων ἀναγνωριζομένων ὡς ὀριστικῶν :

Τῶν μὲν Αῶν	Δραχ. 70
Τῶν δὲ Βῶν	» 60
Τῶν δὲ Γῶν	» 55
Τῶν ὑποδιδασκαλισσῶν Αῶν καὶ Βῶν	» 50
» » Γῶν καὶ Δῶν	» 40

Τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν ἔχοντων πτυχίον
Διδασκαλείου ὁ μισθὸς ἐπαυξάνεται μετὰ πᾶσαν πενταετίαν κατὰ
δέκα δραχ. πάντων δὲ τῶν λοιπῶν κατὰ πέντε δραχ.

Ἄρθρ. 29. Οἱ δημοδιδασκαλοὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων οἱ ἔχοντες
πτυχίον τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 27 ἀναφερομένων. Διδασκαλείων διορίζονται
διδασκαλοὶ ἐν διηρημέναις σχολαίαις καὶ ἐν ἀδιαίρετοις πρωτοβαθ-
μίαις. Οἱ δὲ ἀναγνωρισμένοι δι' ἐξετάσεων ὡς ὀριστικοὶ δημοδιδασκα-
λοὶ ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις πρωτοβαθμίαις καὶ ὡς βοηθοὶ ἐν διηρημέναις
σχολαίαις. Οἱ δὲ ὑποδιδασκαλοὶ Αῶν καὶ Βῶν ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις δευ-
τεροβαθμίαις καὶ ὡς βοηθοὶ ἐν διηρημέναις σχολαίαις. Οἱ δὲ ὑποδι-
δάσκαλοι. Γῶν καὶ Δῶν ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις τριτοβαθμίαις καὶ ὡς βοη-

Θοί ἐν διηρημένοις σχολείοις. Ἐάν παραστῆ ἀνάγκη δύνανται καὶ διδάσκαλοι ἔχοντες κατώτερα προσόντα νὰ διορισθῶσι προσωρινῶς εἰς θέσιν ἀνωτέραν τοῦ βαθμοῦ των, καὶ διδάσκαλοι ἔχοντες ἀνώτερα προσόντα εἰς θέσιν κατωτέραν τοῦ βαθμοῦ των. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει λαμβανουσιν τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ των, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τὸν μισθὸν τῆς θέσεως. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ Ἑλληνοδιδασκάλων διοριζομένων εἰς θέσιν δημοδιδασκάλου.

Ἄρθρ. 30. Ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος δημοδιδασκαλὸς προϊσταται τοῦ σχολείου. Μεταξὺ δὲ ἰσοβαθμῶν προϊσταται ὁ ἀρχαιότερος τούτων.

Ἐάν δὲ ἐν διηρημένοις σχολείοις εἰς μόνον ὑπάρχη ἔχων πτυχίον διδασκαλείου δύναται νὰ ἀνατεθῆ εἰς αὐτὸν ἢ διεύθυνσις ἀνεξαρτήτως τοῦ βαθμοῦ ὑπὸ τῆς Α. Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως, τῇ προτάσει τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ.

Ἄρθρ. 31. Εἰς Σχολεῖα ἔχοντα 4 διδασκάλους διορίζεται διευθυντῆς πρωτοβαθμῶς δημοδιδασκαλὸς πτυχιούχος τῶν νέων Διαδασκαλείων ἔχων πενταετῆ εὐδίκυμον ὑπηρεσίαν, ἐν ἑλλείψει τοιοῦτου δύναται νὰ διορισθῆ καὶ ἕτερος πτυχιούχος δημοδιδασκαλὸς μὲ κατώτερα προσόντα καὶ εὐδίκυμον ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρ. 32. Πάντα τὰ περὶ σχολείων τῶν ἀρρένων ὀριζόμενα ὡς πρὸς τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκάλων ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ σχολεῖα τῶν θηλείων.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Ἀνώτερα Παρθεναγωγεῖα.

Ἄρθρ. 46. Πρὸς πληρεστέραν μόρφωσιν ὀρθοκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ὡς καὶ πρὸς τελειότεραν γενικὴν προπαρασκευὴν διὰ τὸν βίον διὰ γνώσεων καὶ δεξιότητων ἐξυπηρετουσῶν τὸν προορισμὸν τῆς γυναικὸς ἰδρύονται ἐν Χανίοις, Ρεθύμνῃ, Ἡρακλείῳ καὶ Νεαπόλει Ἀνώτερα Παρθεναγωγεῖα ἔχοντα 4 ἀνωτάτας τάξεις. Διὰ τὴν πρώτην τάξιν ἀπαιτοῦνται 25 τοῦλάχιστον μαθήτριαι, διὰ τὴν δευτέραν 20, διὰ τὴν τρίτην 15 καὶ διὰ τὴν τετάρτην 12.

Ἐν τῷ Ἀνωτέρῳ Παρθεναγωγεῖῳ τῆς πόλεως ἐν ἣ ἰδρύεται τὸ Διδασκαλεῖον τῶν ἀρρένων δύναται νὰ προστεθῆ δι' Ἑγερμονικῶ

Ἑρμηνεῖα Βουλῆς εἰς τὸ ἄρθρ. 29. α'.) Αἱ θέσεις τῶν διηρημένων καὶ ἀδικειμένων πρωτοβαθμῶν εἶναι ἴσαι καὶ ὡς πρῶται θεωροῦνται καὶ μετ' αὐτὰς ἔρχονται αἱ λοιπαὶ κατὰ τὴν ἀναγραφομένην ἐν τῷ σχετικῷ τῶν β'.) εἰς κατώτερον τοῦ βαθμοῦ θέσιν διορίζεται τις τῆς ζήτησεως τοῦ γ'.) Ἐν τοῖς διηρημένοις σχολείοις πτυχιούχοι διορίζονται εἰς τὴν ἀνωτέραν καὶ κατώτεραν τάξιν, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς τότε μόνον ὅταν τοιοῦτοι διορισθῶσιν εἰς πάντα τὰ ἰδιαιτέρως πρωτοβάθμια.

Διατάγματος μία ἔτι τάξις πρὸς μόρφωσιν διδασκαλισῶν ἐν ἣ θὰ διδάσκωνται Παιδαγωγικά καὶ ἄλλα μαθήματα κατὰ πρόγραμμα κανονιζόμενον ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας Δ. τῆς Παιδείας, ἐν ὑπάρχωσι τοῦλάχιστον 10 μαθήτριαι. Ἐν τῇ προσθέτῳ ταύτῃ τάξει δὲν διδάσκεται ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τῆς τάξεως ταύτης ἀνατίθεται εἰς καθηγητάς ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καταλλήλων τοιοῦτων ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ διορίζονται καὶ ἄλλοι.

Εἰς δὲ τὸ πτυχίον αὐτῶν ἐπικαλλεῖται πεντάδραχμον χαρτόσημον.

Διορίζονται δὲ διδασκάλισσαι μὲ μισθὸν δρ. 50 — 60 ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ των.

*Ἀρθρ. 47. Εἰς τὰ ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα γίνονται δεκταὶ μετ' ἐξέτασιν μαθήτριαι φέρουσαι ἀπολυτήριον δημοτικῆς σχολεῖου ἢ ἄλλως ἔχουσαι τὰς γνώσεις, περὶ ὧν ὁρίσει Ἡγεμονικὸν Διάταγμα.

*Ἀρθρ. 48. Μαθήματα τοῦ Ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου εἶναι τὰ ἐξῆς :

- 1) Θρησκευτικά.
- 2) Οἰκιακὴ Παιδαγωγικὴ καὶ Οἰκονομία.
- 3) Νέα Ἑλληνικὴ γλῶσσα μετὰ τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ Συντακτικοῦ ὡς καὶ τῆς Γραμματολογίας.
- 5) Γαλλικὴ γλῶσσα.
- 6) Ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία.
- 7) Ἱστορία.
- 8) Γεωγραφία.
- 9) Φυσικαὶ ἐπιστῆμαι.
- 10) Ἰχνογραφία καὶ καλλιγραφία.
- 11) Ὡδική.
- 12) Γυμναστικὴ.
- 13) Χειροτεχνήματα (ραπτικὴ, κοπτικὴ, ποικιλτικὴ καὶ πλεκτικὴ).

*Ἀρθρ. 49. Διδάσκαλοι διορίζονται ἐν αὐτοῖς 1) Μία διευθύντρια πτυχιούχος τῶν νῶν διδασκαλείων τῶν θηλέων ἐν Ἑλλάδι ἢ ἄλλου ὁμοταγοῦς διδασκαλείου ἔχουσα τὸν βαθμὸν ἕριστα καὶ πενταετὴ τοῦλάχιστον ὑπηρεσίαν ἢ καθόλου πτυχιούχος τῶν διδασκαλείων ἔχουσα δὲ ἀποδείξεις φοιτήσεως εἰς Πανεπιστήμιον τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Ἑλλάδος, ἢ ἄλλη λογία γυνὴ πτυχιούχος τῶν νῶν διδασκαλείων, διατελέσασα διευθύντρια ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου καὶ πείραν πολλὴν κεκτημένη ἢ πτυχιούχος τοῦ Ἀρσακείου μὲ βαθμὸν τοῦλάχιστον «Δίαν καλῶς» καὶ δεκαετὴ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν καὶ ἀνεπίληπτον διαγωγὴν. Ὡς προσὸν πρὸς προτίμησιν εἰς τὴν θέσιν τῆς Διευθύντριας θεωρεῖται καὶ ἡ γνώσις τῆς Γαλλικῆς ἢ Γερμανικῆς γλώσσης.

Ἐρμηνεία εἰς τὸ ἀρθρ. 47. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν θὰ ἐξετάζηται κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκάστου σχολ. ἔτους.

2) Δύο καθηγηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν διδάκτορες ἢ προλύται τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἢ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.

3) Εἰς διδάκτωρ ἢ προλύτης τῶν φυσικῶν ἢ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν.

4) Εἰς ἢ μία διδάσκαλος τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

5) Εἰς ἢ καὶ πλείονες διδάσκαλοι τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ὡς καὶ μία διδασκάλισσα τῶν χειροτεχνημάτων.

Ἄρθρ. 50. Ἀντὶ ἰδίων καθηγητῶν ἢ διδασκάλων δύναται νὰ ἀνατεθῇ ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τῶν Ἀνωτέρων Παρθεναγωγείων ὑπὸ τῆς ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας εἰς καθηγητὰς ἢ διδασκάλους ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ τοιούτων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας καὶ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ ἐν περιπτώσει ὑπερβάσεως κανονιζομένου ἀναλόγως τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας συμφῶνως τοῖς ἄρθροις 52 καὶ 64(1) καὶ 135 καὶ 156. Μεταξὺ τῶν διορισθησομένων καθηγητῶν προτιμῶνται οἱ ἔγγαμοι, μεταξὺ δὲ τῶν διορισθησομένων διδασκαλισσῶν προτιμῶνται αἱ ἄγαμοι.

Ἄρθρ. 51. Διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι τῶν τεχνικῶν μαθημάτων διορίζονται οἱ ὑποστάντες ἐπιτυχῇ ἐξέτασιν ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις ἐνώπιον τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 27 ἐριζομένης ἐπιτροπείας. Ἐὰν ἐξετάζηται διδασκάλισσα τῶν χειροτεχνημάτων ἀντὶ τοῦ διδασκάλου τῶν τεχνικῶν μαθημάτων θὰ ἀποτελῇ μέλος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας ἢ ἐν τῷ Ἀνωτέρῳ Παρθεναγωγείῳ διδασκάλισσα τῶν χειροτεχνημάτων.

Διδασκάλισσαι τῶν χειροτεχνημάτων ἐν τοῖς Ἀνωτέροις Παρθεναγωγείοις διορίζονται αἱ δι' ἐξετάσεων ἀναγνωρισθεῖσαι μέχρι τοῦδε ἢ ἀναγνωρισθόμεναι ὡς τοιαῦται ἐνώπιον τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπείας.

Ἄρθρ. 52. Ἐκαστος τῶν τακτικῶν καθηγητῶν τοῦ Ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου διδάσκει 30 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, ἢ δὲ Διευθύντρια ὥρας 26.

Ἄρθρ. 53. Οἱ μισθοὶ τῶν τακτικῶν καθηγητῶν καὶ τῆς Διευθύντριας κανονίζονται κατὰ τὸ ἄρθρ. 134, (2) τῶν διδασκάλων τῆς γαλλικῆς καὶ τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἀναλόγως τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 135(3).

Ἄρθρ. 54. Ὅπου ὁ ἀριθμὸς ἐν ἐκάστη τάξει εἶναι μικρότερος τῶν 20, δύναται νὰ γίνῃ συνδιδασκαλία τῶν τάξεων ἐν τισὶ τῶν μαθημάτων κατὰ πρόγραμμα κανονισθησομένην ὑπὸ τῆς Α. Δ. τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

2) Οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ 200 δραχ. κατὰ μῆνα ἢ Διευθύντρια 130

3) Ὡς βᾶσις κεῖται μέχρι 25 δραχ. καθ' ἑξάμην διδασκαλίαν καθ' ἑβδομάδα

1) Πᾶσα ὑπέρβασις τῶν κανονισθησομένων ὥρῶν ἀμειβεται δι' ἐπιμισθίου 45 δραχ. καθ' ἑξάμην διδασκαλίαν καθ' ἑβδομάδα.

θοί ἐν διηρημένοις σχολείοις. Ἐὰν παραστῆ ἀνάγκη δύνανται καὶ διδάσκαλοι ἔχοντες κατώτερα προσόντα νὰ διορισθῶσι προσωρινῶς εἰς θέσιν ἀνωτέραν τοῦ βαθμοῦ των, καὶ διδάσκαλοι ἔχοντες ἀνώτερα προσόντα εἰς θέσιν κατωτέραν τοῦ βαθμοῦ των. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει λαμβανουσιν τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ των, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τὸν μισθὸν τῆς θέσεως. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ Ἑλληνοδιδασκάλων διοριζομένων εἰς θέσιν δημοδιδασκαλῶν.

Ἄρθρ. 30. Ὁ κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος δημοδιδασκαλὸς προϊσταται τοῦ σχολείου. Μεταξὺ δὲ ἰσοβάθμων προϊσταται ὁ ἀρχαιότερος τούτων.

Ἐὰν δὲ ἐν διηρημένοις σχολείοις εἰς μόνον ὑπάρχη ἔχων πτυχίον διδασκαλεῖον δύναται νὰ ἀνατεθῆ εἰς αὐτὸν ἢ διευθύνσις ἀνεξαρτήτως τοῦ βαθμοῦ ὑπὸ τῆς Α. Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως, τῇ προτάσει τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ.

Ἄρθρ. 31. Εἰς Σχολεῖα ἔχοντα ἴ διδασκάλους διορίζεται διευθυντῆς πρωτοβαθμίου δημοδιδασκαλὸς πτυχιούχος τῶν νῶν Διαδασκαλείων ἔχων πενταετῆ εὐδοκίμον ὑπηρεσίαν, ἐν ἑλλείψει τιοῦτου δύναται νὰ διορισθῆ καὶ ἕτερος πτυχιούχος δημοδιδασκαλὸς μὲ κατώτερα προσόντα καὶ εὐδοκίμον ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρ. 32. Πάντα τὰ περὶ σχολείων τῶν ἀρρένων ὀριζόμενα ὡς πρὸς τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκάλων ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Ἀνώτερα Παρθεναγωγεῖα.

Ἄρθρ. 46. Πρὸς πληρεστέραν μόρφωσιν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ὡς καὶ πρὸς τελειοτέραν γενικὴν προπαρασκευὴν διὰ τὸν βίον διὰ γνώσεων καὶ δεξιότητων ἐξυπηρετουσῶν τὸν προορισμὸν τῆς γυναίκος ἰδρύονται ἐν Χανίοις, Ρεθύμνῃ, Ἡρακλείῳ καὶ Νεαπόλει Ἀνώτερα Παρθεναγωγεῖα ἔχοντα 4 ἀνοίστας τάξεις. Διὰ τὴν πρώτην τάξιν ἀπαιτοῦνται 25 τοῦλάχιστον μαθήτρια, διὰ τὴν δευτέραν 20, διὰ τὴν τρίτην 15 καὶ διὰ τὴν τέταρτην 12.

Ἐν τῷ Ἀνωτέρῳ Παρθεναγωγείῳ τῆς πόλεως ἐν ἣ ἰδρύεται τὸ Διδασκαλεῖον τῶν ἀρρένων δύναται νὰ προστεθῆ δι' Ἠγεμονικοῦ

Ἡρμηνεῖα Βουλῆς εἰς τὴν ἄρθρ. 29. α'.) Αἱ θέσεις τῶν διηρημένων καὶ ἰδιοκρίτων πρωτοβαθμίων εἶναι ἴσαι καὶ ὡς πρῶται θεωροῦνται καὶ μετ' αὐτῆς ἔρχονται αἱ λοιπαὶ κατὰ τὴν ἀναγραφομένην ἐν τῷ σχετικῷ τῷ β'.) εἰς κατώτερον τοῦ βαθμοῦ θέσιν διορίζεται τις τῆ αἰτίας του γ'.) Ἐν ταῖς διηρημένοις σχολείοις πτυχιούχοι διορίζονται εἰς τὴν ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν τάξιν, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς τότε μόνον ὅταν τοιοῦτοι διορισθῶσιν εἰς πάντα τὰ ἰδιοκρίτα πρωτοβάθμια.

τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἐπὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων. Τοῦτο γίνεται καὶ ἐν τοῖς παρθεναγωγείοις, ἐνθα διορίζεται ὑποδιευθύντρια πτυχιούχος διδασκαλίσσα.

Ἄρθρ. 103. Ἐν αἷς πόλεσιν ὑπάρχουσιν ἀνώτερα παρθεναγωγεία διὰ τοῦς Χριστιανούς ἰδρύονται τοιαῦτα καὶ διὰ τοῦς Μουσουλμάνους ἔχοντα τριετῆ φοίτησιν. Διδασκουνσι δ' ἐν αὐτοῖς πτυχιούχοι διδασκαλίσσαι κατὰ προγρᾶμμα κανονισθησάμενον δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 104. Τὰ Παρθεναγωγεία τῶν Μουσουλμάνων ἐπιθεωρεῖ κατ' ἐντολὴν τοῦ Ν. Ἐπιθεωρητοῦ, ἢ Διευθύντρια τοῦ Ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀναπληροῦσα αὐτὸν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων τούτων. Δύνανται ὁμως νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ὁ Νομαρχιακὸς Ἐπιθεωρητὴς ταῦτα μεθ' ἐνός ἢ καὶ πλείονων μελῶν τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας.

Ἄρθρ. 105. Καὶ ἐν κόμῃσι ἐνθα ὑπάρχουσι μαθηταὶ Μουσουλμάνοι περὶ τοῦς 20 ἄρρενας, δύναται νὰ ἰδρυθῇ ἴδιον σχολεῖον, εἰς ὃ προστίθεται καὶ διδασκαλίαι ἴδιαι τῆς τουρκικῆς γλώσσης καὶ τῶν θρησκευτικῶν, κατὰ πρότασιν τῆς κεντρικῆς ἐφορείας τῶν Μουσουλμανικῶν σχολείων.

Ἄρθρ. 106. Ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἴδια σχολεῖα Μουσουλμάνων, οἱ παῖδες τούτων δύνανται νὰ φοιτήσιν εἰς τὰ ὑπάρχοντα δημοτικὰ σχολεῖα ἀπαλλασσόμενοι τῆς διδασκαλίαι τῶν θρησκευτικῶν.

Ἄρθρ. 107. Ἴνα διορισθῇ τις διευθυντῆς μὲν δημοτικοῦ σχολεῖου Μουσουλμάνων, ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἀπολυτήριον Ρουσιγιᾶ ἢ ἰδιδιῆ καὶ διδασκαλικὴν πείραν ἱκανήν, διευθύντρια δὲ διορίζεται ἡ ἀνώτερον μόρφωσιν μεταξὺ τῶν Μουσουλμανίδων ἔχουσα καὶ διδασκαλικὴν πείραν ἱκανήν. Καὶ ὁ μὲν διευθυντῆς λαμβάνει μέχρις 120 δραχμ. κατὰ μῆνα, ἡ δὲ διευθύντρια μέχρις 100 δρ. Πάντες δὲ οἱ ἄλλοι Μουσουλμάνοι διδασκαλοὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐπιτυχῶς ὑποστάντων τὰς κατ' Αὐγούστον τοῦ 1900 ἐξετάσεις καὶ προσωρινῶς διοριζόμενοι μισθοδοτοῦνται οἱ μὲν λαβόντες τὸν βαθμὸν χρῆστα μὲ δραχμὰς 70, οἱ δὲ λαβόντες τὸν βαθμὸν πᾶνω καλῶς μὲ δραχμὰς 60, οἱ δὲ λαβόντες τὸν βαθμὸν καλῶς μὲ δραχμὰς 50.

Ἄρθρ. 108. Πρὸς ἀναγνώρισιν Μουσουλμάνων διδασκάλων τῆς Τουρκικῆς γλώσσης καὶ θρησκείας ἐν δημοτικοῖς σχολείοις, συνιστᾶται ἐν Ἡρακλίῳ ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπεία ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου ὡς Προέδρου, τοῦ Ἱεροδίκου Ἡρακλείου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, τοῦ Προέδρου τῆς Μουσουλμανικῆς Δημογεροντίας καὶ ἐνός λογίου Ὀθωμανοῦ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῆς Παιδείας. Τὰ τῶν ἐξετάσεων κανονίζονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 109. Διδάσκαλοι τῆς Τουρκικῆς καὶ Ἑβραϊκῆς καὶ τῶν

100

Θρησκευτικῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις Γυμνασίοις διορίζονται προτάσει τῆς οἰκείας Ἐφορείας τῶν Μουσουλμανικῶν καὶ Ἰσραηλιτικῶν σχολείων οἱ ἀποκτείναντες τὰ προσόντα διδασκάλων, λαμβάνουσι δὲ οἱ μὲν διδάσκοντες ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις μισθὸν ἀναγοῦντα πρὸς 30 δρ. διὰ πᾶσαν ἐξάωρον διδασκαλίαν καθ' ἑβδομάδα οἱ δὲ διδάσκοντες ἐν τοῖς Γυμνασίοις πρὸς δρ. 40.

Ἄρθρ. 110. Τὸ πρόγραμμα τῶν Μουσουλμανικῶν σχολείων μεταρροῖται οὕτως, ὥστε ἡ ἐργασία πᾶσα τοῦ σχολείου κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας, καθ' ἃς ἀργοῦσι τὰ χριστιανικὰ σχολεῖα, νὰ διεξάγῃται ὑπὸ τῶν Μουσουλμανικῶν διδασκάλων.

Ἄρθρ. 111. Οἱ ἐν τοῖς τουρκικοῖς σχολείοις ἀμφοτέρων τῶν φύλων διοριζόμενοι διδάσκαλοι τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων λαμβάνουσι τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ των, ἐὰν διδάσκωσι τὰς ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τοῦ νόμου ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ὥρας.

Ἄρθρ. 112. Διδάσκαλοι μετελθόντες πρὸ τοῦ 1898 ἐπὶ εἰκοσάετιαν ὄλην εὐδοκίμως ἐν Κρήτῃ τὸ ἔργον τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου ἢ δυνάμει ἀποδείξων φοιτήσεως εἰς τὸ Φιλολογικὸν Τμῆμα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς διορισθέντες καὶ ὑπηρετήσαντες ἐπὶ δεκαετίαν ὡς Ἑλληνοδιδάσκαλοι ἀναγνωρίζονται ὡς προσωρινοὶ Ἑλληνοδιδάσκαλοι καὶ διορίζονται ἐν τοῖς Μουσουλμανικοῖς Σχολείοις καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις τῶν ἰπαρχιῶν λαμβάνοντες μισθὸν ἀναλογοῦντα τὸ πολὺ πρὸς 25 δραχ. διὰ ἐξάωρον καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίαν.

Ἄρθρ. 113. Οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι, οἱ διδάσκοντες ἐν ἑτεροθρήσκιοις σχολείοις, ἀργοῦσι καὶ καθ' ἃς ἡμέρας ἀργοῦσι τὰ ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Καὶ οἱ ἑτερόθρησκοι διδάσκαλοι οἱ διδάσκοντες ἐν ἑλληνικοῖς ἐκπαιδευτήραιοις, ὡς καὶ οἱ ἑτερόθρησκοι παῖδες οἱ ἐν ταῦτοις διδασκόμενοι, ἀργοῦσι καὶ καθ' ἃς ἡμέρας ἀργοῦσι τὰ σχολεῖα των.

Ἄρθρ. 114. Τὰ κατὰ τὴν σχολικὴν τάξιν τῶν ἑτεροθρήσκων σχολείων, τὰς ἐξετάσεις τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων, τὰ διδαιτικὰ βιβλία, τὰς ἡμέρας τὰς καθιερωμένας εἰς ἑορτὴν καὶ εἰς ἀργίαν θίλει κανονίσει Ἡγεμονικὸν Διάταγμα.

ΤΜΗΜΑ Θ'.

Περὶ διοικήσεως καὶ ἐπιθεωρήσεως τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρ. 115. Ἡ Ἄν. Διεύθυνσις ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Θρησκευμάτων εἶναι ἡ ἀνωτάτη σχολικὴ ἀρχὴ πάντων τῶν ἐκπαιδευτηρίων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἔχουσα ἐπ' αὐτῶν τὴν ἀνωτάτην γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν καὶ ρυθμιζούσα πάσας

τάς ἐξωτερικάς καί ἰσωτερικάς ὑποθέσεις ἀμέσως ἢ ἐμμέσως διὰ τῶν μέτρων, ἃ καθορίζει ὁ παρὼν νόμος.

*Ἄρθρ. 116. Τὴν μὲν ἱσοπτεῖαν τῶν Γυμνασίων, Ἡμιγυμνασίων Διδασκαλείου. Ἱεροδιδασκαλείου ἄσκει ὁ Σύμβουλος ἐπὶ τῆς Παιδείας εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου ὑπ' αὐτοῦ ὀριζόμενου ἐκάστοτε, τὴν δὲ ἱσοπτεῖαν τῶν δημοτικῶν Σχολείων δι' εἰδικῶν προσώπων, τῶν Νομορχιακῶν ἐπιθεωρητῶν.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Σύμβουλος συντάσσει τὰ ἀναλυτικὰ Προγράμματα τῶν παντὸς βαθμοῦ ἐκπαιδευτηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ νομορχιακῶν ἐπιθεωρητῶν.

*Ἄρθρ. 117. Ἐν ἐκάστῳ νομῷ διορίζεται ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων, οὗ σκοπὸς εἶναι κύριος καὶ χειραγωγῆ τούς ἀπειροτέρους τῶν διδασκόντων δι' ὑποδείγματι κῆς διδασκαλίας καὶ διὰ τῆς ἁρετῆς πρὸς τοὺς μαθητάς συμπεριφορὰς εἰς τὸ μεθοδικῶς διδάσκειν καὶ ὀρθῶς ἀνατρέφειν αὐτούς. Ἐν τῷ Νομῷ Σφακιῶν δὲν διορίζεται ἴδιος ἐπιθεωρητῆς, ἀλλ' ὁ ἐπιθεωρητῆς Χανίων ἐπιθεωρεῖ καὶ καὶ τὰ σχολεῖα τοῦ νομοῦ τούτου, ὧν ἀμφοτέρων τῶν νομῶν ἐπιθεωρητῆς.

*Ἄρθρ. 118. Ἐπιθεωρηταὶ διορίζονται διδάκτορες τοῦ φιλολογικοῦ Τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς διετῆ τοῦλάχιστον πείραν κεκτημένοι, ἢ πτυχιούχοι τῶν Διδασκαλείων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Κρήτης πενταετῆ τοῦλάχιστον πείραν κεκτημένοι προτιμωμένων τῶν ἀριστούχων. Ὁ μισθὸς τούτων κανονίζεται τῶν μὲν πρώτων συμφώνως τὸ ἔθρομ 134(1), τῶν δὲ δευτέρων ὀρίζεται εἰς δρ. 160 κατὰ μῆνα.

*Ἄρθρ. 119. Οἱ Ἐπιθεωρηταὶ οἱ διδάκτορες ἐπιθεωροῦσι πλὴν τῶν δημοτικῶν Σχολείων καὶ τὰ ἀνωτέρω παρθεναγωγεῖα ὡς καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τοῦ Νομοῦ τῶν πλὴν τῶν συνδεδεμένων ματὰ τῶν Γυμνασίων καὶ Ἡμιγυμνασίων, ὧν ἡ ἐπιθεώρησις ἀνατίθεται εἰς τοὺς διευθυντάς τῶν Γυμνασίων καὶ Ἡμιγυμνασίων. Εἰς τοὺς τελευταίους τούτους ἀνατίθεται καὶ ἡ ἐπιθεώρησις τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων τῶν ἱπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου τοῦ Νομοῦ ἐὰν ὁ Ἐπιθεωρητῆς δὲν εἶνε διδάκτωρ.

*Ἄρθρ. 120. Ἀπαλλάσσεται τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν Ἐπιθεωρητῶν τὸ πρότυπον σχολεῖον τὸ προσηρτημένον τῷ Διδασκαλείῳ, οὗ ἡ ἐπιθεώρησις ἀνήκει εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Διδασκαλείου.

*Ἄρθρ. 121. Οἱ ἐπιθεωρηταὶ λαμβάνουσι δι' ὄδοιπορικὰ καὶ ἀπο-

(1) 200 δρ. κατὰ μῆνα.

ζημιώσιν 500 δρ. κατ' ἔτος εἰς δύο ἰσας δόσεις πληρωομένης εἰς τὸ τέλος ἐκάστης ἑξαμηνίας.

Ἄρθρ. 122. Ὁ ἐπιθεωρητὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του διδασκάλους τὰς ἱπικνορθωτικὰς ποινὰς μέχρι προστίμου 5 δρ. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου ὡς πρὸς τοὺς διδασκάλους τοῦ πρωτοῦ τοῦ προσηρτημένου τῷ Διδασκαλείῳ καὶ οἱ διευθύνται τῶν Γυμνασίων καὶ Ἡμιγυμνασίων ὡς πρὸς τοὺς καθηγητὰς καὶ Ἑλληνοδιδασκάλους τῶν ἐπαρχιῶν ὅταν μὴ ὄντος διδάκτορος τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐπιθεωρῶσιν αὐτοὶ τὰ Σχολεῖα ταῦτα συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 119.

Ἄρθρ. 123. Ὁ Νομαρχιακὸς Ἐπιθεωρητὴς ἔχει ἰδίαν σφραγίδα ἴδιον γραφεῖον, ἴδιον ἀρχεῖον καὶ ἀλληλογραφεῖα πρὸς πάσας τὰς ἀρχάς.

Ἄρθρ. 124. Ἐκαστος Ἐπιθεωρητὴς ὀφείλει νὰ ἐπισκεφθῇ ἀπαξ τοὐλάχιστον τοῦ ἔτους ἕκαστον σχολεῖον τῆς δικαιοδοσίας του καὶ νὰ παραμείνῃ ὅπου εἶναι ἀνάγκη καὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς ὑποχρεοῦται ἵνα τὰ δύο τρίτα τοῦ σχολικοῦ ἔτους διατρέβῃ ἐπιθεωρῶν τὰ Σχολεῖα καὶ ἀσκῶν τοὺς δημοδιδασκάλους.

ΤΜΗΜΑ Ι΄.

Περὶ σχολικῶν ἐπιτροπειῶν.

Ἄρθρ. 125. Αἱ ἑνοριακαὶ Ἐπιτροπεῖαι ἑκάστης πόλεως ἢ κώμης ἀποτελοῦσι καὶ τὴν σχολικὴν Ἐπιτροπεῖαν τῆς πόλεως ἢ τῆς κώμης ταύτης.

Ἄρθρ. 126. Τῶν Σχολείων τῶν ἑτεροθρήσκων τὴν Σχολικὴν Ἐπιτροπεῖαν ἀποτελεῖ ἡ δημογεροντία αὐτῶν.

Ἄρθρ. 127. Καθήκοντα τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπεῖας εἶναι.

1) Νὰ φροντίζη περὶ τῆς καλῆς καταστάσεως τοῦ Σχολείου.

2) Νὰ ἐξευρίσκῃ πόρους πρὸς κατασκευὴν θρανίων καὶ ἀγορᾶν ἄλλων διδακτικῶν ὀργάνων.

3) Νὰ συντρέχῃ τὸν διδασκάλον εἰς τὴν τακτικὴν φοίτησιν τῶν μαθητῶν.

4) Νὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὴν τακτικὴν ἐργασίαν τοῦ Σχολείου καὶ εἰς τὴν καλὴν διαγωγὴν τοῦ διδασκάλου ἀναφέρονσα εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν τὰ κατὰ τὸν διδάσκαλον.

5) Νὰ εἰδοποιῇ τὸν Ἐπιθεωρητὴν περὶ ἀσθενείας ἢ ἀπουσίας τοῦ διδασκάλου.

9) Νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ὄντως ἀπόρους μαθητὰς δωρεὰν τὰ βιβλία καὶ τὴν γραφικὴν ὕλην ὡς καὶ τὴν δαπάνην διὰ τὰ ἰνδεικτικὰ καὶ ἀπολυτήρια αὐτῶν.

7) Νὰ παρέχη τὰς δαπανὰς τῆς καθαριότητος τοῦ Σχολείου, ὅπου δὲν ἔχει διορισθῆ ἴδιος ὑπὸ κτήτος πρὸς τοῦτο.

Τ Μ Η Μ Α Ι Α'.

*Περὶ Παιδαγωγικοῦ Συμβουλίου τῶν λειτουργῶν
τῆς Ἐκκλησιολογίας.*

Ἄρθρ. 128. Χρὴν τῆς ἀκριβοδικαίου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης (ἰδρῆται ἐν Χανίαις παιδαγωγικὸν συμβούλιον τῶν λειτουργῶν τῆς ἐκ-
παιδεύσεως.

Ἄρθρ. 129. Τὸ παιδαγωγικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται :

α'.) Ἐκ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐργασίου Κρήτης, ὡς προέδρου ἢ τοῦτου καλουμένου ἐκ τοῦ Γεν. Εἰσαγγεμίως, ὡς προέδρου β'.) Ἐκ τοῦ Γυμνασιάρχου Χανίων, ἢ τοῦτου καλουμένου ἐκ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ γ'.) Ἐξ ἐνὸς Φιλολόγου καθηγητοῦ τοῦ ἐν Χανίαις ἢ ἐν Ἡρακλείῳ Γυμνασίῳ διοριζομένου πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἀνωτ. Διευθύνσεως τῆς Παιδείας καὶ ἐκτελοῦντος καὶ χρῆν Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 130. Τὸ παιδαγωγικὸν Συμβούλιον ἀποφαίνεται ὅταν πρό-
κειται μόνον περὶ ἑριστικῆς ἀπολύσεως καθηγητῶν ἢ πτυχιούχων δη-
μοδιδασκάλων τῶν νέων Διδασκαλείων ἀμφότερων τῶν φύλων, συνεπέα
καταγγελίαις, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψη-
φίαν, οὐσαὶ δὲ ἑριστικαὶ ὑποβάλλονται πρὸς τὴν ἀνωτέραν Διεύθυνσιν
τῆς Παιδείας πρὸς ἐκτίσεις.

Ἄρθρ. 131. Πρὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Παιδαγωγικοῦ Συμβουλίου
ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσι πλῆρη τὰ στοιχεῖα ἐφ' ὧν τοῦτο θὰ κρίνη. Ται-
αῦτα δὲ εἶναι α'.) τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας καὶ Δι-
καιοσύνης, ἢ τοῦ ἑρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ τοῦ
διευθυντοῦ τοῦ Ἡμιγυμνασίου, Διδασκαλείου ἢ ἄλλου σχολείου ἢ καὶ
ἄλλου προσώπου γραπτῆ καταγγελία ἀναφερομένη εἰς γεγονότα ἑρι-
σμένα κατὰ χρόνον καὶ τόπον ἢ ἀντίγραφα βουλεύματος παραπεμπτι-
κοῦ εἰς δίκην, β'.) ἀπολογία τοῦ καταγγελλομένου γραπτῆ ὑποβαλ-
λομένη ὑπὸ τοῦτου ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσκλήσεως αὐτοῦ εἰς
ἀπολογία. Τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται μετὰ παρίευσιν τῆς ἀνωτέρω
προθεσμίας καὶ ἐντὸς 10 ἡμερῶν. Δύναται δὲ τὸ Συμβούλιον, ἐὰν τοῦ-
το κρίνη ἀναγκαῖον νὰ προσκαλίσῃ καὶ νὰ ἀνακρίνῃ ἐνώπιόν του τὸν
κατηγορούμενον. Ἡ καταγγελία ὑποβάλλεται εἰς τὴν Ἀνωτ. Διεύ-
θυνσιν τῆς Παιδείας ἥτις ἐντὸς 13 ἡμερῶν ὑποχρεοῦται νὰ τὴν παρα-
πέμψῃ εἰς τὸ Παιδαγωγικὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρ. 132. Κατὰ τὰς συσκέψεις τοῦ Παιδαγωγικοῦ Συμβουλίου

Γραμματέες είναι ὁ καθηγητὴς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου. Αἱ ἀποφάσεις καταγράφονται ἐν πρακτικοῖς χωροῦσι κατ' αὐξοῦντα ἀριθμὸν καὶ περιέχουσιν ἀναλυτικώτερον τοὺς λόγους τῆς ἀθωώσεως ἢ τῆς καταδίκης. Ἀντίγραφον τῆς ὅλης πράξεως διαβιβάζεται πρὸς τὴν Ἀνωτ. Διεύθυνσιν τῆς Παιδείας.

ΤΜΗΜΑ Β

Περὶ ἀσκήσεως τῶν δημοδιδασκάλων.

Ἄρθρ. 133. Ἐκαστος ἐπιθεωρητὴς, ὅσους διδασκάλους εὔρη κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν σχολείων ἔχοντας ἀνάγκην διδασκαλίας τῆς μεθόδου ἢ τῆς ὕλης τῶν μαθημάτων ἢ τῆς σχολικῆς τάξεως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καλέσῃ τοὺς κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων ἐπὶ 15 τὸ πολὺ ἡμέρας εἰς μέρος, ἐνθα λειτουργεῖ καλὸν δημοτικὸν σχολεῖον καὶ ἐνταῦθα διδάσκει αὐτοὺς καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὰ μαθήματα, ὧν ἔχουσιν οὗτοι ἀνάγκην, προσλαμβάνων ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἓνα ἢ καὶ δύο διδασκάλους πτυχιούχους τῶν Διδασκαλείων ὡς βοηθούς, οἵτινες λαμβάνουσι δύο δραχμὰς τὴν ἡμέραν ὡς ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ Δημόσιου.

ΤΜΗΜΑ Γ.

Περὶ μορφῆτος, μεταθέσεως καὶ ποινῶν τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρ. 137. Πᾶς λειτουργὸς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀπαξ διορισθεὶς ἐπὶ τῇ βάσει πτυχίου τοῦ Πανεπιστημίου ἢ Διδασκαλείου ἀνεγνωρισμένου δὲν δύναται νὰ περῆ ἄνευ ἀποχωρῶντος λόγου καὶ ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ πειθαρχικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 138. Μετάθεσις τοῦ προσωπικοῦ τῶν διδασκάλων γίνεται κατὰ τὸν χρόνον τῶν θερινῶν διακοπῶν καὶ ὅταν ἄλλοτε λόγῳ ὑπηρεσίας ἐπιβάλλωσι τὴν μετάθεσιν.

Ἄρθρ. 139. Εἰς διδασκάλους ἀμελεῖς, ἢ κούφους, ἢ ἀχρήστους, ἢ ἀναξίους τοῦ ἀξιώματός των ἐπιβάλλονται ποινὴ ἐπανορθωτικαὶ, προσωρινὴ πῦσις καὶ διαρκὴς ἀπόλυσις.

Ἄρθρ. 140. Αἱ ἐπανορθωτικαὶ ποινὴ ἐπιβάλλονται ὅταν ὑπάρξῃ ἀμέλεια πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἀνατροφὴν τῶν μαθητῶν, ἀπειθεία περὶ τὴν τήρησιν τῶν σχολικῶν νόμων ἢ τῶν διαταγμάτων ἢ πάσης ἄλλης σχολικῆς διατάξεως ἐπισήμου ἢ ὡς ἐπισήμου θεωρουμένης, ἀνευλάβεια πρὸς τὰς προϊσταμένας σχολικὰς ἀρχάς, ἰδιοτελής κα-

τάχρησις τοῦ ἀξιώματός, σκληρὰ ἢ ἀνοίκειος χρῆσις τῶν μαθητῶν, συμπεριφορὰ ἐκτός τοῦ σχολείου σκανδαλώδης, κινουσα τὴν κοινὴν περιέργειαν καὶ ἐξευτελιζουσα τὸ διδασκαλικὸν ἀξίωμα.

Ἡ Ἄνωτέρα Διευθύνσις τῆς Παιδείας ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐπικυρωθωτικῶν ποινῶν ἐπὶ παντός τοῦ προσωπικοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Αἱ ἐπικυρωθωτικαὶ ποιναὶ εἶναι. 1) ἐπιτιμῆσις. 2) πρόστιμον ἀπὸ 5 δρ. μέχρι τοῦ τρίτου τοῦ μισθοῦ καὶ 3. προσωρινὴ παύσις μέχρι ἐνός ἔτους μετ' ἀπολείας τοῦ μισθοῦ.

Ἄρθρ. 141. Ἡ προσωρινὴ παύσις ἐπιβάλλεται·

α') Ἐνεκκ κατὰδικίας μέχρι τριῶν μηνῶν μὴ συνεπαγομένης τὴν ἀπόλεικν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων του.

β') Ἐνεκκ συμπεριφορᾶς αὐτοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ προσβαλλούσης τὰ χρηστὰ ἦθη.

γ') Ἐνεκκ διδασκαλίας ἠρησκευτικῆς ἀντικειμένης εἰς τὰ δόγματα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἠρησκείας.

δ') Ἐνεκκ ἀπειθείας ἰσχυρογνώμονος, ἥτις ἐπέσυρε προηγουμένως ἄλλην μικροτέραν ἐπικυρωθωτικὴν ποινὴν.

ε') Ἐνεκκ ἀποχῆς αὐθιχιστέτου ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας πλέον τῶν 15 ἡμερῶν.

ς') Ἐν περιπτώσει ἐκδόσεως κατ' αὐτοῦ τελεσιδικίου παραπεμπτικοῦ βουλευμάτος δι' ἀξιώποιον πρᾶξιν.

ζ') Ἐνεκκ ὑποκινήσεως ἀμίσου ἢ ἐμμέσου τῶν μαθητῶν εἰς σχηματισμὸν φατρίας δι' εἰκνδήποτε σκοπὸν.

Ἄρθρ. 142. Ἡ διαρκὴς ἀπόλυσις ἐπιβάλλεται.

α') Εἰς ἀνικάνους ἢ ἀμελεῖς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου αὐτῶν διδασκάλους.

β') Εἰς τοὺς ὑπερβάντας τὸ 70 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

γ') Εἰς τοὺς κατὰδικασθέντας ἐπὶ πράξει ἀσυμβιβάστῳ πρὸς τὰ χρηστὰ ἦθη, ὅτε καὶ ἀνευ ἀποφάσεως τοῦ Παιδαρχικοῦ Συμβουλίου ἀπολύονται.

δ.) Εἰς τοὺς διὰ προσωρινῆς παύσεως ἐντὸς διετίας τιμωρηθέντας

ε.) Εἰς τοὺς προσβληθέντας ὑπὸ ἀνιάτου νοσήματος μεταδοτικοῦ.

Πάντες οὗτοι διαγράφονται τοῦ καταλόγου τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ διδασκάλων καὶ οὐδέποτε ἐπικυρωθίζονται.

Ἄρθρ. 143. Εἰς τὸν ἐπὶ πράξει ἀσυμβιβάστῳ πρὸς τὰ χρηστὰ ἦθη κατηγορούμενον διδασκάλον δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τῆς Ἄνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας προσωρινὴ ἀπόλυσις μέχρι ἐκδικάσεως τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρ. 144. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου ὑπῆρξεν ἀνευδοκίματος καὶ οὐχὶ λόγῳ ἀμφιβολιῶν ἀθωωτικὴ, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ

μηδὲν ἴχνος ἐνοχῆς αὐτοῦ, τότε ἀποδίδονται αὐτῷ οἱ μισθοὶ του, ἐφ' ὅσον χρόνον διετέλεσε μακρὰν τῆς ὑπηρεσίας καὶ εὐθὺς ἐπαναδιορίζεται εἰς τὴν αὐτὴν ἢ ἄλλην ἀνάλογον θέσιν δικαιούμενος καὶ εἰς λήψιν τοῦ μισθοῦ του, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπαναδιορίζεται.

Ἄρθρ. 145. Τῶν ποινῶν ἢ ἐπιτίμησις καὶ τὸ πρόστιμον μέχρι 5 δρ. ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του διδασκάλους, πᾶσαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας Συμβούλου.

ΤΜΗΜΑ ΙΕ'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 146. Τὸ Σχολ. ἔτος ἐν πασὶ τοῖς Ἐκπαιδευτηρίοις ἀρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου καὶ λήγει τῇ 30 Ἰουνίου, πλὴν τῶν νυκτερινῶν Σχολῶν, ὧν δύναται νὰ λήγῃ καὶ ἐνωρίτερον πάντοτε ὅμως τῇ διαταγῇ τοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῆς Παιδείας. Διακρίνεται δὲ εἰς δύο ἐξάμηνα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον λήγει κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Τυροφάγου, ὅτε καὶ γίνονται γραπτὰ ἐξετάσεις, τὸ δὲ δεύτερον κατὰ τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουνίου ὅτε γίνονται αἱ ἐξετάσεις αἱ τε προαγωγικαὶ καὶ ἀπολυτήριαι. Τὰ καθ' ἕκαστα τούτων κανονίζονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 147. Δεκτοὶ μαθηταὶ πρὸς κατὰταξιν ἐν τοῖς Σχολείοις γίνονται κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Σχολικοῦ ἔτους ἀνεξετάστως μὲν οἱ φέροντες ἀποδεικτικὰ σπουδῶν δημοσίων Ἐκπαιδευτηρίων, μετ' ἐπιτυχεῖς δὲ ἐξετάσεις οἱ στερούμενοι ταιούτων. Ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τοῦ δημοτικοῦ σχολείου γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ πρὸς κατὰταξιν ἐν πάσῃ ἐποχῇ τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Οἱ δὲ φέροντες ἀπολυτήριον κατωτέρου σχολείου κατατάσσονται μετὰ εἰσιτήριον ἐξέτασιν ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρου ἐὰν εὐφρεθῶσι κατέχοντες τὰς γνώσεις ἃς ὀρίζει Ἡγεμονικὸν Διατάγμα.

Τὰ μαθήματα ἀρχονται κοινικῶς τῇ 15 Σεπτεμβρίου ὅτε πύουσι καὶ αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητῶν. Ἐπιτρέπεται δὲ νὰ ἐγγραφῆ τις τὸ πολὺ μέχρι τέλους 7)βρίου, ἂν προσκράγῃ πιστοποιητικὰ δικαιολογούντα ἀποχωρῶντος τὴν βραδύτητα. Πέραν τοῦ Σεπτεμβρίου οὐδεμίαν ἐγγραφὴν ἐπιτρέπεται.

Ἄρθρ. 148. Οἱ μαθηταὶ οἱ τὸ πρῶτον ἐγγραφόμενοι πληρῶνους ἐν μὲν τοῖς ἐλληνικαῖς σχολείοις καὶ τοῖς ἀνωτέροις παρθενγωγείοις δραχ. 2 ὡς δικαίωμα ἐγγραφῆς. Ἐν δὲ τῷ γυμνασίῳ καὶ ἡμιγυμνασίῳ δραχ. 5.

Τὰ ἐνδεικτικὰ προβιβασμοῦ γίνονται τῶν μὲν δημοτικῶν σχολείων ἐπὶ χαρτοσήμου δραχ. 0,50. τῶν δὲ ἐλληνικῶν σχολείων καὶ

άνωτέρων παρθενωγυγείων επί διδράχμου χαρτοσήμου και τών γυμνασίων και ήμιγυμνασίων επί χαρτοσήμου 5 δραχμών.

Τά άπολυτήρια τών μέν δημοτικών σχολείων γίνονται επί χαρτοσήμου μιας δραχμής, τών δέ έλληνικών σχολείων και άνωτέρων παρθενωγυγείων επί πενταδράχμου και τών γυμνασίων επί δεκαδράχμου.

Τά πιστοποιητικά σπουδής γίνονται τών μέν δημοτικών σχολείων έφ' άπλου χάρτου, τών δέ έλληνικών σχολείων και άνωτέρων παρθενωγυγείων, του διδασκαλείου και ιεροδιδασκαλείου επί χαρτοσήμου δραχμής, τών δέ γυμνασίων και ήμιγυμνασίων επί διδράχμου χαρτοσήμου.

Οι μαθηται της νυκτερινής σχολής άπαλλάσσονται πάσης ύποχρεώσεως εις τό πληρώνειν δικνίωμα έγγραφής, τά δέ ένδεικτικά αυτών, τά πιστοποιητικά σπουδής ώς και τά άπολυτήρια παρέχονται επί άπλου χάρτου.

*Αρθρ. 149. Μετεγγραφή μαθητου από σχολείου εις σχολειον, διαρκουοντος του σχολικου έτους, δέν επιτρέπεται, εκτός εάν μεταίκτηση ή οικογένεια του μαθητου εις άλλον τόπον ή ύπάρχωσι λόγοι υγείας του μαθητου προς μεταίκτησιν προσηκόντως μεμαρτυρημένοι ή λόγοι επιβαλλοντες την άπομάκρυνσιν αυτου εκ του σχολείου.

*Αρθρ. 150; Αι διακοπαι τών μαθημάτων διαρκουσι 1) από 1ης Ιουλίου μέχρι τέλους Αυγούστου 2) από της Μεγάλης Τετάρτης μέχρι της Κυριακής του Θωμω και 3) καθ' ός άλλας ημέρας όρίζει τό Ήγεμονικόν Διάταγμα.

*Αρθρ. 151. Μαθητής. έλλιπωσ φοιτήσας εις τάξιν τινά του σχολείου ή ανεπαρκή πρόσδον επιδειχάμενος εις τινα τάξιν του σχολείου, αποκλείεται τών κατá τόν Ιούνιον έξετάσεων, άν τό συμβούλιον τών διδασκόντων πείθεται κατá πλειονοψηφικόν έν συνεδριάσει, ότι δέν έσχε την προσήκουσαν παιδευσιν, ίνα προαχθη εις άνωτέραν τάξιν ή άπολυθη.

*Αρθρ. 152. Οι βαθμοι οι χρακτηριστικοι της προσδου του μαθητου έν ταις Σχολειαις είναι από 0 μέχρι του 10.

Δηλουσι δε

Ο μέν αριθμός 0	τό κακώς
Οι δέ αριθμοι 1 και 2	μετριώτατα
» » » 3 και 4	μετρίως
Ο » » 5	σχεδόν καλώς
Οι » » 6 και 7	καλώς
» » » 8 και 9	πάνυ καλώς
και ο αριθμός 10	άριστα.

*Εσχατος δέ βαθμός προσάγων είναι έν μέν ταις Έλληνικοις ό 6 πλήρης, έν δέ ταις λοιποις ό 5 πλήρης. Ο μη τυχών δέ του

κατωτάτου προδιβάλλοντος βαθμοῦ ἢ ἐν τισιν μαθημασιν ἄλλ' οὐχί πλείοσι τῶν τριῶν ὑποχρεοῦται εἰς μερικὰς συμπληρωματικὰς ἐξετάσεις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπιόντος σχολ. ἔτους ἐν τοῖς μαθημασιν τούτοις. Ὁ μὴ λαβὼν δὲ ἐν ταῖς συμπληρωματικαῖς ἐξετάσεσι βαθμὸν ὁ μὲν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς πλήρες, ὁ δὲ ἐπίσης πλήρες ἐν ἑκάστῳ τῶν λοιπῶν μαθημάτων, ἐν οἷς ἐπικνεξετάζεται, ἀπυρρίπτεται καὶ ὑποχρεοῦται νὰ ἐπανκλάβῃ τὰ μαθηματικὰ τῆς τάξεως εἰς ἢν ἐφοίτη κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ἄρθρ. 163. Ὅπου εἶναι ἀνάγκη πρὸς δικτήρησιν τῆς πειθαρχίας, πρὸς σωφρονισμόν τοῦ ἀτακτοῦντος μαθητοῦ καὶ πρὸς παραδειγματισμόν τῶν ἄλλων γίνεται χρῆσις ποινῶν ἀναλόγων πρὸς τὸ ἀμάρτημα σκοπὸν δὲ ἄμεσον ἐχούσων τὴν διόρθωσιν τοῦ ἀμαρτήματος. Ποινὴ ἐξευτελίζουσι τὸν μαθητὴν ἢ παραβλάπτουσι τὴν ὑγίαν αὐτοῦ, εἶναι ἀπηγορευμέναι. Αἱ ποινὴι πρέπει νὰ ἦναι ὅσον τὸ δυνατόν ἠθικῆς φύσεως, οὐχί στερήσεις σωματικαὶ ἢ ἀλγηδόνες, ἀλλὰ μέσα διεγείροντα καὶ ἀναπτύσσοντα τὴν φιλοτιμίαν. Ὅπου ὅμως καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν πάντων τῶν μέτρων, ὁ μαθητὴς δεικνυταὶ ἀδιόρθωτος ἢ δὲ περαιτέρω διακρονῆ αὐτοῦ ἐν τῷ Σχολείῳ, ἐνεκα μάλιστα παραπτωμάτων προσβαλλόντων τὰ ἦθη, καθίσταται ἐπικίνδυνος ἐν τῷ Σχολείῳ, τότε, κοινῇ ἀποφάσει τοῦ συμβουλίου τῶν καθηγητῶν ἢ διδασκάλων, ἀποβάλλεται ἐκ τοῦ Σχολείου. Ἡ περὶ ἀποβολῆς ἀπόφασις τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν ἢ διδασκάλων, χρῆζει τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας, δυναμένης καὶ νὰ ἀκυρώσῃ αὐτὴν ἢ ἐλαττώσῃ τὴν ἐπιβιβλομένην ποινήν.

Ὁ τὸ πρῶτον ἀποβλήθεις μαθητὴς δύναται νὰ φοιτήσῃ εἰς ἄλλο Σχολεῖον. Ἀποβλήθεις δὲ καὶ δευτέρην φοράν ἀπύλλουσι τὸ δικαίωμα τῆς φοιτήσεως εἰς Σχολεῖα ἐπὶ ἓν ἔτος.

Μετὰ παρέλευσιν τοῦ ἔτους δύναται ἡ Ἀνωτέρα Διεύθυνσις τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐπὶ τῇ βάσει ἀναφορᾶς τοῦ μαθητοῦ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν φοίτησιν ὑπὸ δοκιμασίαν εἰς δημοσίον Ἐκπαιδευτήριον. Ἄν δὲ ἀποβλήθῃ καὶ τρίτην φοράν, τότε ἀποκλείεται διὰ παντός πάντων τῶν δημοσίων Ἐκπαιδευτηρίων, σημειοῦται δὲ ἐπὶ τοῦ πιστοποιητικοῦ αὐτοῦ ποσάκις ἀπεβλήθη καὶ ὁ λόγος τῆς ἀποβολῆς. Τὰ καθ' ἕκαστα τῶν ποινῶν ὀρισθῆσονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάχματος.

Ἄρθρ. 154. Περὶ τῶν ἐν ἀδείᾳ διατελούντων ὑπαλλήλων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, καθ' ὃν χρόνον λειτουργοῦσι τὰ Σχολεῖα ἰσχύουσιν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Νόμου περὶ δημοσίου Λογιστικού.

Τὸν τρόπον τῆς χορηγήσεως ἀδειῶν ἀπουσίας θὰ κανονίσῃ Ἡγεμονικὸν Διάταγμα.

Ἄρθρ. 155. Εἰς τὴν χῆραν ἢ τὰ ἀνήλικα ὄρφανὰ τοῦ ἀποβιώ-

σπαντος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διδασκάλου παντός βαθμοῦ δίδεται ἐπὶ πλέον εἰς μνηστῆρος τούτου μισθός ὡς εὐεργέτημα τῆς Πολιτείας.

Ἄρθρ. 156. Ἐφ' ὅσον ρητῶς δὲν ἀνγράφεται ἐν τῷ Νόμῳ ἄλλως αἱ ὥραι τῆς διδασκαλίας τῶν μὲν Γυμνασίου καὶ τῶν ἐπιμελητηρίων, διευθυντοῦ Διδασκαλείου καὶ Ἑπιμελητηρίων εἶναι τοῦλάχιστον 26 καὶ ἑβδομάδα, τῶν δὲ καθηγητῶν 30 τῶν δὲ διδασκάλων τῶν τεχνικῶν μαθημάτων 30, τῶν δὲ διδασκόντων ἐν τοῖς δημοτικαῖς Σχολαίαις 34 καὶ ἑβδομάδα.

Διὰ πᾶσαν πρόσθετον ἐργασίαν δίδεται ἐπιμισθιον κανονιζόμενον ἀνὰλογῶς τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 64 καὶ 135 1).

Οὐδεὶς δύναται νὰ διδάξῃ πλέον τῶν 6 ὥρῶν καὶ ἑβδομάδα ἐπὶ ἐπιμισθίῳ, ἐκτός ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ὠρισμένην θέσιν καὶ μισθόν.

Ἄρθρ. 157. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς Καθηγητὰς καὶ διδασκάλους νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν οὐς κατ' ἴδιαν διδάσκουσι.

Ἄρθρ. 158. Πᾶς διδάκτωρ εἰς ἀνώτερον ἢ κατώτερον σχολεῖον ὀφείλει νὰ συμμορφῶται πρὸς τὰς σχολικὰς διατάξεις τῆς Α. Δ. τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ πρὸς τὸν κανονισμόν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐν ᾧ διδάσκει.

Ἄρθρ. 159. Ἐν ἐκάστῳ σχολεῖῳ τὸ σύνολον τῶν διδασκόντων ἀποτελεῖ τὸ συμβούλιον τῶν καθηγητῶν ἢ τῶν διδασκάλων, οὗ τὴν προεδρίαν ἔχει ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολεῖου.

Τούτου τῆς προσκλήσεως συνέχεται τὸ συμβούλιον τακτικῶς μὲν ἅπαρ τοῦ μνησῆος καὶ συσκέπτεται περὶ παντός ἀποβλέποντος τὴν κατὰστασιν καθόλου τοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ ἐξευρίσκει μέτρα πρὸς βελτίωσιν εἴτε τῆς διδασκαλίας εἴτε τῆς ἀνατροφῆς εἴτε τῆς διαίτης εἴτε τῆς δικιωγῆς τῶν μαθητῶν ἐντός τοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ ἐκτός αὐτοῦ. Ἐκτάκτως δὲ ὅσας σπουδαῖοι λόγοι ἀπικιτῆται τούτο. Ἐὰν τῶν συνεδριῶν τούτων γράρηνται ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ ὑπὸ τοῦ νεωτέρου τῶν καθηγητῶν ἢ διδασκάλων ὑπογράφονται παρὰ πάντων καὶ τηροῦνται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ σχολεῖου.

Αἱ ἀπράξεις αὗται αἰ κατὰ πλειονοψηφίαν λαμβανόμεναι εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ πάντας τοὺς διδάσκοντας ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τοὺς ἔχοντας ἐναντίαν γνώμην. Ὁ προϊστάμενος ὅμως τοῦ σχολεῖου, ἐὰν θεωρῇ ἀφόφκον τινὰ ἐπιβλαβῆ, ἐκκαλεῖ ταύτην πρὸ τῆς ἐκτελέσεως

1) Τῶν μὲν καθηγητῶν 45, τῶν δὲ διδασκόντων εἰδικὰ μαθήματα 25 καὶ ἑξάκωρον διδασκαλίαν καὶ ἑβδομάδα.

εις τὴν Α. Δ. τῆς ἐκπαδεύσεως, ἥτις ἐκφέρει ὀριστικὴν ἀπόφασιν ὑποχρεωτικὴν διὰ πάντας.

"Ἀρθρ. 160. "Ὅταν ἡ ἔδρασις ἢ ἡ προσθήκη ἢ ἡ μεταβολὴ ἐκπαιδευτηρίου πικτὸς βηθμοῦ δὲν γίνεται δαπάνη τῆς πολιτείας τότε ἀπαιτεῖται ἀδαικ πρὸς τοῦτο τῆς Α. Διευθύνσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως. Τοιαύτη δὲ δίδεται μόνον, ἐὰν ἦναι ἐξησφακλισμένη τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἢ συντήρησις καὶ ἡ ἀπρόσκοπτος αὐτοῦ λειτουργία κατὰ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας.

"Ἀρθρ. 161. Εἰς πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν πρώτην καὶ μετὰ λήξιν αὐτῶν μ. μ. γίνεται προσευχή. Κατὰ πᾶσιν δὲ Κυριακὴν καὶ ἄλλην ἡμέραν ἑορτῆς καθιερωμένης εἰς ἀργίαν, χρεωστοῦσι καὶ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ νὰ φοιτῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

"Ἀρθρ. 162. Ἀναγκαστικὰ βιβλία καὶ διδασκατικὰ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκειμένων διὰ μίαν τετραετίαν. Καὶ τὰ μὲν τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου καὶ ἀνωτέρου Περθεναγωγείου ὀρίζουσιν οἱ Ἐπιθεωρηταὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὰ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων τὰ συμβούλια τῶν καθηγητῶν τῶν Γυμνασίων καὶ Ἡμιγυμνασίων ὑπὸ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ οἰκείου Συμβούλου. Δύνεται ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Σύμβουλος νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τοῖς δημοτικῶν Σχολείοις τὴν Ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν τῆς Κρήτης.

"Ἀρθρ. 163. Χάριν τῆς καθαρότητος τῶν Σχολείων καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας αὐτῶν διορίζεται διὰ διαταγῆς τοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῆς Παιδείας ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ Ἡμιγυμνασίοις εἰς ὑπηρετίαν μὲ μισθὸν δραχ. 40 κατὰ μῆνα. Ἐν δὲ τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις τοῖς ἔχουσι πλείονος τῶν 60 μαθητῶν, ἐν τοῖς Ἀνωτέροις Περθεναγωγείοις, καὶ ἐν τοῖς δημοτικῶν Σχολείοις ἀνωτέρων τῶν φύλων τοῖς ἔχουσι πλείονος τῶν 100 μαθητῶν εἰς ὑπηρετίαν ἢ μίαν ὑπηρετίαν μὲ μισθὸν 30—40 δρ. κατὰ μῆνα.

"Ὅταν ἐν τινι δημοτικῶν Σχολείῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ὑπερβῆκὴν τοὺς 300 τότε διορίζεται καὶ δεύτερος ὑπηρετίας. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ὑπερβῆκὴν τοὺς 300 ἢ ὅταν διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἰδρῦεται καὶ β'. Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ὅτε διορίζεται ἰδικίτερος τούτου ὑπηρετίας.

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤ'.

Περὶ νυκτερινῶν σχολῶν καὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως ἐν αὐτοῖς.

Ἄρθρ. 164. Ἐν ταῖς πόλεσι Χανίων, Ρεθύμνης καὶ Ἡρακλείου ἰδρύονται ἑσπερινὰ σχολαί, ἐν αἷς διδάσκαλοι ἐν ὑπηρεσίᾳ διδάσκουσιν ἐπὶ ἐπιμισθίῳ 20—30 δραχ. κατὰ μῆνα μαθητὰς ἀπέρους πάντα τὰ μαθηματικά τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἄλλ' ὅπου τοιαῦτα ἑσπερινὰ σχολαί λειτουργοῦσιν εὐδοκίμως, ὑπὸ ἰδιωτικῶν σωματείων, ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τῆς Πολιτείας, συντηρούμενοι, ἢ Κυβερνήσις δύναται νὰ χορηγήῃ ἐτησίως ἀνάλογον χρηματικὸν βοήθημα.

Ἄρθρ. 165. Οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ μὴ φέροντες ἀπολυτήριον δημοτικοῦ σχολείου ὑποχρεοῦνται νὰ φοιτῶσιν εἰς τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς αὐτῶν λειτουργοῦσαν καὶ ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένην νυκτερινὴν σχολήν.

Ἄρθρ. 166. Οἱ γονεῖς, κηδεμόνες, ἐπίτροποι ἢ οἱ παρ' οἷς ὑπηρετοῦσιν οἱ ὑποχρεούμενοι εἰς τὴν ἐν τῇ νυκτερινῇ σχολῇ φοίτησιν ὑποχρεοῦνται ν' ἀποστέλλωσι τούτους τακτικῶς εἰς τὸ κεντρικὸν σχολεῖον ὑποκείμενοι ἄλλως διὰ πᾶσαν ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν αὐτῶν εἰς τὰς πεινὰς τὰς ὀριζομένας ὑπὸ τοῦ περὶ ὄργανισμοῦ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως νόμου, κατὰ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν ὑποχρεουμένων νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα μαθητῶν.

Ἄρθρ. 167. Εἰς τοὺς ὑποχρεουμένους εἰς τὴν ἐν τῇ νυκτερινῇ σχολῇ φοίτησιν, πλὴν τῶν λοιπῶν πειθαρχικῶν ποινῶν, τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ περὶ ὄργανισμοῦ τῆς δημ. ἐκπαιδεύσεως νόμου, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς καὶ πειθαρχικὴ ποινὴ κερτήσεως μέχρις 24 ὥρῶν ἐκτελουμένης ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ διευθυντοῦ.

Ἄρθρ. 168. Τὰ ὄργανα τῆς δημοτικῆς δυνάμεως ἀνζητοῦσι καθ' ὑπόδειξιν τῆς Διευθύνσεως τοῦ Σχολείου τοὺς ὑποχρεουμένους εἰς φοίτησιν ἐν τῇ νυκτερινῇ Σχολῇ μαθητὰς καὶ ὀδηγοῦσιν αὐτοὺς ὑποχρεωτικῶς εἰς αὐτήν.

ΤΜΗΜΑ ΙΖ'.

Μεταβατικαὶ διατάξεις.

α'.) Διὰ τὴν πρώτην διετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Νόμου ὀρίζεται ἕδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου τῆς ἐπαρχίας Σελίνου ἢ κωμόπολις Κάνδανος.

β'.) Πλήν τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 27 ἀνεγνωρισμένων διδασκάλων δύνανται νὰ διορισθῶσι προσωρινῶς καὶ οἱ ἑξῆς:

1) Οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Ἀγίας Τριάδος μὲ τὸν ἐν τῷ Νόμῳ ὀριζόμενον μισθόν.

2) Οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον Γυμνασίου μὲ μισθὸν δραχ. 70.

3) Οἱ ἔχοντες ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς ἀπὸ τῆς Γ'ης τάξεως τοῦ Γυμνασίου μὲ μισθὸν δρ. 50.

4) Οἱ ἔχοντες ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς ἀπὸ τῆς Α'ης ἢ Β'ης τάξεως τοῦ Γυμνασίου μὲ μισθὸν δρ. 40.

5) Αἱ ἔχουσαι ἀπολυτήριον Ἀνωτέρου Παρθενγωγείου μὲ μισθὸν δρ. 50.

6) Ὅσοι κατὰ τὸ ἔτος 1900 ἀνεγνωρίσθησαν προσωρινοὶ δημοδιδασκαλοὶ λαμβάνοντες μισθὸν οἱ μὲν Α'οὶ δρ. 50, οἱ Β'οὶ καὶ Γ'οὶ δρ. 40, ὡς καὶ οἱ ὑπηρετήσαντες καὶ ὑπηρετοῦντες ὡς προσωρινοὶ γραμματοδιδασκαλοὶ μὲ μισθὸν δρ. 40.

7) Οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον τῶν ἐν Τουρκίᾳ μὴ ἀνεγνωρισμένων Ἑλληνικῶν Διδασκαλείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων μὲ μισθὸν κανονιζόμενον ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας ἀναλόγως τῶν προσόντων ἐκάστου, ἀλλὰ μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβῇ τὰς δρ. 80 κατὰ μῆνα.

8) Αἱ ἔχουσαι πτυχίον τοῦ Ἀρσκαλείου δύνανται νὰ διορισθῶσι ἐν τοῖς δημοτικῶς Παρθενγωγείοις μὲ μισθὸν μέχρι δρ. 100.

γ'.) Κορηγοῦνται διὰ γραφικὴν ὕλην κλπ. εἰς μὲν τοὺς γυμνασιάρχας, διευθυντὰς ἡμιγυμνασίων, διευθυντὴν Διδασκαλείου καὶ Ἱεροδιδασκαλείου καὶ Ἐπιθεωρητὰς σχολείων δραχμὰς 30 κατ' ἔτος, εἰς δὲ τοὺς Διευθυντὰς Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ τὰς διευθυντρίδας ἀνωτέρων Παρθενγωγείων δραχ. 20 κατ' ἔτος.

εδ. δ'.) Ἐν ταῖς πόλεσι Χανίων, Ρεθύμνης, Ἡρακλείου καὶ Νεαπόλεως δύναται νὰ διορισθῇ διὰ διαταγῆς τοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῆς Παιδείας παιδονόμος ἀνὴρ χρηστὸς καὶ δραστήριος ἔχων τὴν ἐπιτήρησιν ἐκτὸς τοῦ Σχολείου ἐπὶ πάντων τῶν μαθητῶν τῶν φαιτώντων εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως μὲ μισθὸν μέχρι 80 δραχμῶν κατὰ μῆνα. Καὶ εἰς τὰ Μουσουλμανικὰ σχολεῖα τῶν πόλεων Χανίων Ρεθύμνης καὶ Ἡρακλείου δύναται νὰ διορισθῇ παιδονόμος μὲ δραχ. 40 κατὰ μῆνα.

εδ. ε'.) Ἐν ἐλλείψει Κρητῶν Καθηγητῶν καὶ διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν δύνανται νὰ διορίζωνται καὶ μὴ Κρητῆς.

εδάφ. στ'.) Τὰ οἰκήματα ἐν οἷς λειτουργοῦσι τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τὰ Ἀνώτερα Παρθενγωγεῖα, τὰ Γυμνάσια, Ἡμιγυμνάσια Διδασκαλεῖον καὶ Ἱεροδιδασκαλεῖον παρέχουσι σχετικῶς παρεσκευασμένα δωρεὰν αἱ Κοινότητες τῶν χωρίων ἢ τῶν πόλεων ἐν αἷς ἰδρῦνται τὰ εἰρημένα ἐκπαιδευτήρια, ἐκν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐταῖς

δημόσια οικοδομήματα δυνάμενα κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Παιδείας νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐὰν Κοινότης τις δυστροπή νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὸ παρὸν ἄρθρον, δύνανται ἡ Ἀνωτ. Διεύθυνσις τῆς Παιδείας νὰ μὴ ἰδρῦθαι Σχολεῖον ἐν αὐτῇ.

ἐδ. ζ'.) Ἡ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ πρόσθετος ἐργασίαι εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους εἰς οὓς ἠθελεν ἀνατεθῆ.

ἐδ. η'.) Ἐὰν σχολεῖόν τι ἰδρῦθῆ πέραν τοῦ Σεπτεμβρίου, δύνανται νὰ προσέλθωσιν καὶ ἐγγραφῶσιν εἰς αὐτὸ μαθηταὶ καὶ πέραν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 147 τασσομένης προθεσμίας.

ἐδ. θ'.) Ἐὰν περὶ ἀνάγκη ἀντίθεται εἰς τοὺς καθηγητὰς τῶν Γαλλικῶν, Μαθηματικῶν, Φυσικῶν καὶ Ἱερῶν καὶ μαθημάτων γεωγραφίας ἢ ἱστορίας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὥρων τῶν ἢ καὶ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ.

ἐδ. ι'.) Ἐν ἐλλείψει καθηγητῶν τῶν μαθηματικῶν, τῶν φυσικῶν καὶ τῶν γαλλικῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα δύνανται νὰ ἀνετεθῆ ἢ διδασκαλῖαι τῶν μαθημάτων τούτων εἰς ἄλλα πρόσωπα μὴ ἔχοντα μὲν τὰ προσόντα ταῦτα ἀλλὰ δυνάμενα νὰ διδάξωσιν ἐπιτυχῶς τὰ εἰρημένα μαθηματα.

ἐδ. ια'.) Ὁ χρόνος ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατὰ πᾶσαν πενταετίαν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν ἐχόντων πτυχίον διδασκάλου καὶ πάντων τῶν λοιπῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Νόμου ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Νόμου.

ἐδ. ιβ'.) Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Αὐγούστου ἢ προσκληθῶσιν οἱ δημοδιδασκαλοὶ πάντες βλῆμοῦ ἕνα συνέλθωσιν εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν Νομῶν ὅπου συντηροῦνται γεωργικοὶ σταθμοί. Ἐκεῖ δὲ οἱ διευθύνται τῶν σταθμῶν, ἐν δὲ τῇ πρωτεύουσῃ οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῆς Γεωργίας εἰς δεκαπέντε μαθηματικὰ ἢ διδάξωσι τοὺς δημοδιδασκάλους, τὰ στοιχεῖα τῆς Γεωργικῆς, τὴν διχλογὴν τῶν σπέρων, τὴν παρασκευὴν τῶν λιπασμάτων κατὰ τὰ νεώτερα τῆς ἐπιστήμης ἐξυγόμενα καὶ τὴν παρασκευὴν φυτωρίων διαφόρων ὠφελίμων δένδρων. Ὅσοι διδάσκαλοι δὲν λάθωσι μέρος ἀδικαιολογητῶς εἰς τὰς τοιαύτας ἀσκήσεις ἢ πύωνται.

Ὡς ἀμοιβὴ διὰ τὴν τοιαύτην ἐργασίαν τῶν δημοδιδασκάλων ἢ δοθῶσιν εἰς ἕκαστον πρὸς τῷ τεκτικῷ μισθῷ του δρ. 20 ἄνευ ἄλλων ὀδαιπορικῶν.

ἐδ. ιγ'. Ἰδρύεται ἰδιοσυντήρητος Ἡ Γυμνασιακὴ τάξις ἐν Ρεθύμνῃ ἀνεγνωρισμένη ὑπὸ τῆς Ἀνωτ. Διευθύνσεως τῆς Παιδείας συμφώνως τοῖς κειμένοις Νόμοις.

Ἄρθρ. 175. Καταργοῦνται οἱ Νόμοι τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἐκ-

παιδείσεως και πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα Νόμον.

Τὰ πρὸ τῆς τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 391 ἐκδοθέντα Ἡγεμονικά Διατάγματα μένουσιν ἐν ἰσχύϊ, ἐφ' ἔσον δὲν προσκρούουσι πρὸς τὸν παρόντα Νόμον· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει μεταρρυθμίζονται συμφώνως πρὸς τοῦτον.

Ἄρθρον ἀκροτελεύτιον

Οἱ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διδάσκαλοι προκείμενουσιν εἰς τὰς θέσεις των μέχρι ἀνδιορισμοῦ και τοποθετήσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ παρόντος νόμου. Ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου τούτου ἀρχεται ἔσον μὲν ἀφορᾷ τὸ μισθολόγιον ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1903, ἔσον δ' ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς αὐτοῦ διατάξεις ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου 1903.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς και παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος και ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τῆς Πολιτείας

Ἐν Χιζλέπκ τῆ 26 Ἰουνίου 1903

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

A. ΒΟΡΕΑΔΗΣ